

**„МИСИРКОВ ДЕН“ (СКОПЈЕ, 2025):
ПО ПОВОД 120 ГОДИНИ ОД СПИСАНИЕТО *ВАРДАР* (ОДЕСА,
1905)**

Билјана Ристовска-Јосифовска
ЈНУ Институт за национална историја – Скопје
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
brjosifovska@yahoo.com

Манифестацијата „Мисирков ден“, посветена на 120-годишнината од списанието *Вардар* (Одеса, 1905), се одржа на 18 ноември 2025 година, во организација на Институтот за национална историја во соработка со Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ и Институтот за македонска литература. Настанот се организираше на иницијатива и во координација на проф. д-р Билјана Ристовска-Јосифовска и проф. д-р Лилјана Гушевска, а претставува продолжение на Тркалезната маса „Академскиот профил на Крсте Мисирков“ (по повод 150 години од неговото раѓање), која се одржа на 18 ноември 2024 година, со идеја да се профилира Мисирков како научник и низ призмата на неговата разнородна академска дејност.

Програмата на „Мисирковиот ден“ (2025) започна со свеченото положување цвеќе на споменикот на Крсте Мисирков, а работниот дел продолжи во Амфитеатарот на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“. Собирот беше отворен со обраќањата на координаторките на настанот (проф. д-р Л. Гушевска и проф. д-р Б. Ристовска-Јосифовска), како и со поздравните говори на: проф. д-р Митко Панов (директор на Институтот за национална историја), проф. д-р Елена Јованова-Грујовска (директор на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“), проф. д-р Зоранчо Малинов (директор на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“) и проф. д-р Наташа Аврамовска (директор на Институтот за македонска литература).

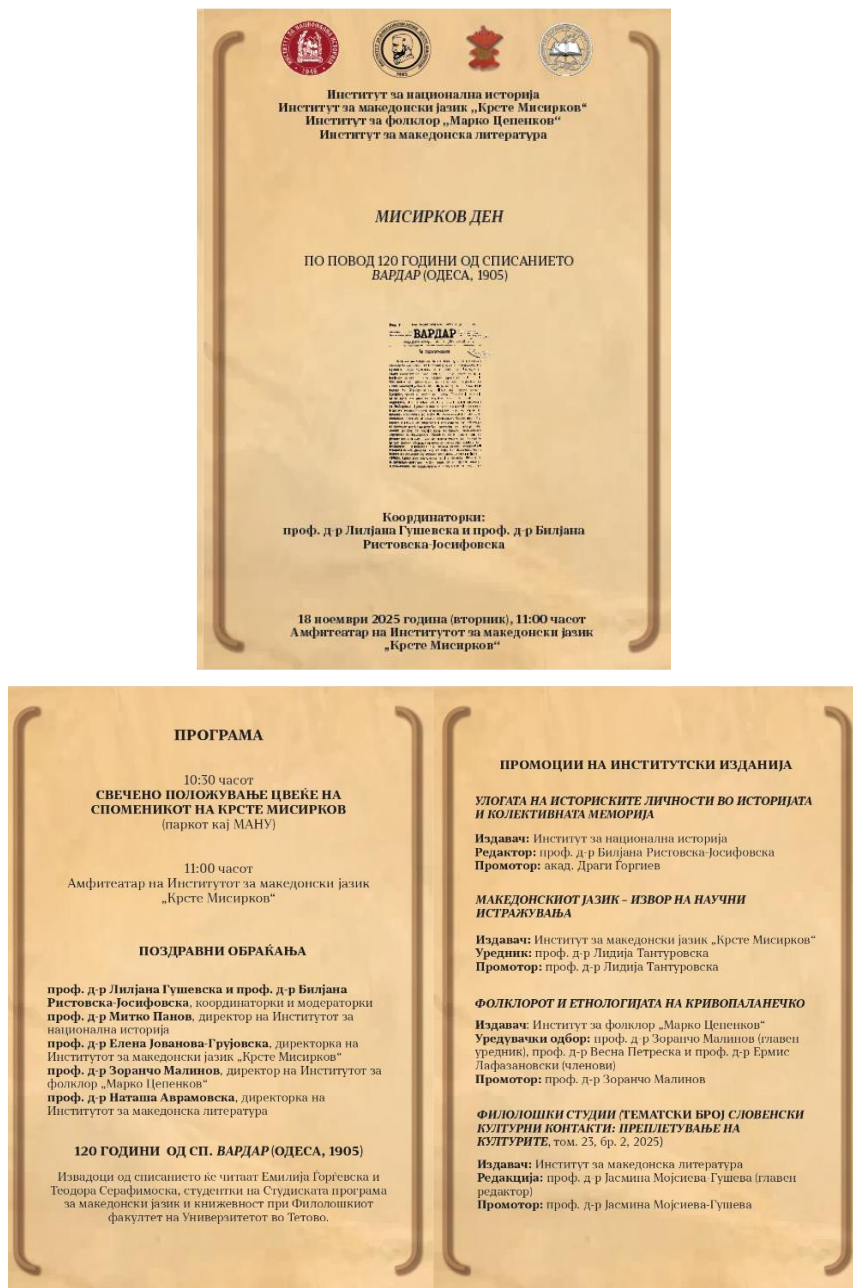
Поводот за „Мисирковиот ден“ (2025) беше 120-годишнината од списанието *Вардар*, како првото научно-литературно и општествено-политичко списание на македонски јазик и правопис, печатено во еден број (1 септември 1905, Одеса). По тој повод беа прочитани извадоци од неговата содржина, која ја отсликува широчината на академскиот профил на неговиот уредник Мисирков. Текстовите ги читаа Емилија Ѓорѓевска и Теодора Серафимоска (студентки на Студиската програма

за македонски јазик и книжевност при Филолошкиот факултет на Универзитетот во Тетово).

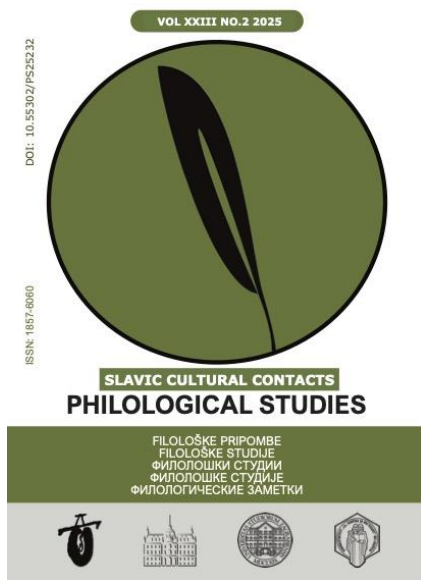
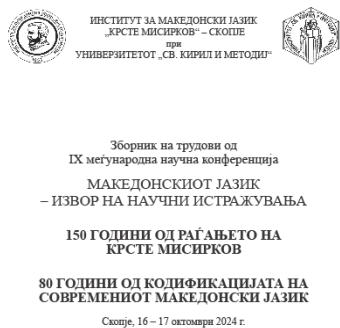
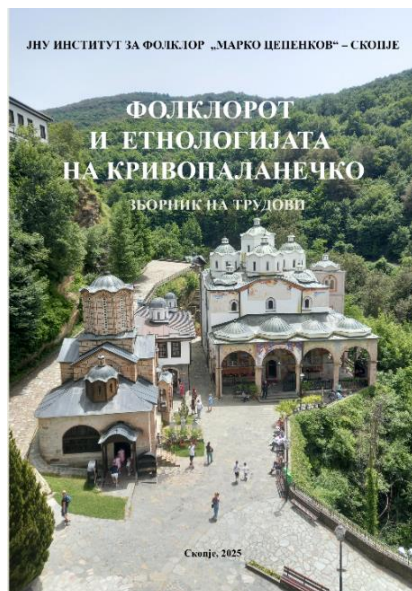
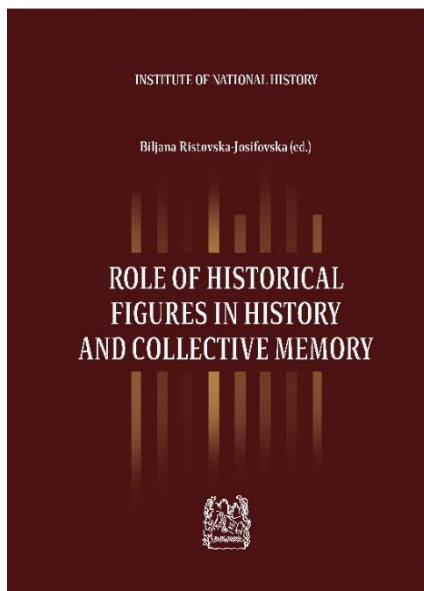
Настанот продолжи со промоциите на одбрани научни публикации, во издание на научните институти-организатори, со цел да се афирмира современата македонска научна мисла, како надградување на Мисирковите напори за создавање македонска академска култура. Истовремено, беше претставен интердисциплинарниот пристап, преку научните резултати од историјата, јазикот, литературата, етнологијата и фолклорот.

Публикацијата на англиски јазик, во издание на Институтот за национална историја, *Улогата на историските личности во историјата и колективната меморија* (под редакција на Б. Ристовска-Јосифовска), беше претставена од акад. Драги Ѓоргиев. Како избор на издание од Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ беше презентирана публикацијата *Македонскиот јазик – извор на научни истражувања*, под уредништво на Л. Тантуровска, а промовирано од неговата уредничка. Институт за фолклор „Марко Цепенков“, пак, се претстави со зборникот на трудови *Фолклорот и етнологијата на Кривопаланечко* (главен уредник З. Малинов, членови на уредувачки одбор: В. Петреска и Е. Лафазановски), со промотивниот говор на проф. д-р З. Малинов. Претставено беше и најновото издание на меѓународното списание *Филолошки студии*, во издание на Институт за македонска литература во соработка со универзитети од Словенија, Русија, Хрватска и Србија. Посебен осврт беше направен врз тематскиот број *Словенски културни контакти: прегледување на културиите* (том. 23, бр. 2, 2025), под редакција на проф. д-р Ј. Мојсиева-Гушева, која беше и негов промотор.

Целта на организаторите на оваа манифестација е таа да продолжи и во следниот период, со идеја да прерасне во традиционален форум на научни дискусии и платформа која обединува – не со цел да се размислува еднакво, туку да се размислува заедно.

Сл. 1: Програмата на „Мисирковиот ден“ (2025), илустрирана со факсимил од насловната страница од списанието *Vardar* (Одеса, 1905)

Сл. 2: Насловните страници од промовираните изданија на институтите

Литература

Кирилични изданија

Вардар. 1905. год. I, 1 септемвриа 1905 год., № 1, Одеса.

Малинов, З. (гл. ур.). 2025. *Фолклорот и етнологијата на Кривоаланечко*. Петреска, В., Е. Лафазановски (ур.). Скопје: Институт за фолклор „Марко Цепенков“.

Мојсијева-Гушева, Ј. (гл. ред.). 2025. *Филолошки сџурни* (тематски број *Словенски културни контакти: прелиминарно на културиите*), том. 23, бр. 2. Скопје: Институт за македонска литература.

Тантуровска, Л. (ур.). 2025. *Македонскиот јазик – извор на научни истражувања*. Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“.

Латинични изданија

Ristovska-Josifovska, B. 2024. *Role of Historical Figures in History and Collective Memory*. Skopje: Institute of National History.

“MISIRKOV DAY” (SKOPJE, 2025): ON THE OCCASION OF 120 YEARS OF THE JOURNAL *VARDAR* (ODESSA, 1905)

Biljana Ristovska-Josifovska
Institute of National History – Skopje
Ss. Cyril and Methodius University in Skopje
brjosifovska@yahoo.com

Summary

The Manifestation “Misirkov Day” dedicated to the 120th anniversary of the journal *Vardar* (Odessa, 1905), was held on 18 November 2025, organized by the Institute of National History in cooperation with related scientific institutes – the Institute of Macedonian Language “Krstе Misirkov”, the Institute of Folklore “Marko Cepenkov” and the Institute of Macedonian Literature. The event was organized by the initiative and in coordination of Prof. Liljana Guševska and Prof. Biljana Ristovska-Josifovska, from the Institute of National History, and as a continuation of the Round Table “The Academic Profile of Krste Misirkov” (on the occasion of the 150th anniversary of his birth), which was held on 18 November 2024, with the idea of profiling Krste Misirkov as a scientist and through the prism of his diverse interests.

The program of “Misirkov Day” (2025) began with a ceremonial laying of flowers at the monument to Krste Misirkov, and continued in the Amphitheater of the Institute of Macedonian Language “Krstе Misirkov”. Then, excerpts from the texts in the journal *Vardar* were presented, and the event continued with the promotions of the selected scientific publications of the national institutes.